

Przedmiotowy System Oceniania z PRZYRODY w kl. 4-6 i BIOLOGII w kl. 5-8

Przedmiotowy system oceniania jest zgodny z Rozporządzeniem MEN 3 sierpnia 2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. 2017 poz. 1534), a także ze Statutem Szkoły z dnia 28 listopada 2018 r.

I Postanowienia ogólne

1. Ocenianiu podlegają:

- 1) osiągnięcia edukacyjne ucznia,
- 2) zachowanie ucznia.

2. Ocenianie przedmiotowe ma na celu:

- 1) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych oraz o postępach w tym zakresie,
- 2) udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie mu informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien dalej się uczyć,
- 3) udzielanie uczniowi wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju,
- 4) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu,
- 5) monitorowanie bieżącej pracy ucznia,
- 6) dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce ucznia oraz o jego szczególnych uzdolnieniach,
- 7) umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

3. Na lekcjach przyrody ocenie i kontroli podlegają:

- 1) aktualny stan wiedzy ucznia i jego umiejętności- opanowanie wiadomości i umiejętności przewidziane w programie nauczania,
- 2) tempo przyrostu wiadomości i umiejętności,
- 3) umiejętności i stosowanie wiedzy przyrodniczej/ biologicznej w praktyce,
- 4) rozumienie i umiejętność posługiwania się pojęciami przyrodniczymi, biologicznymi, geograficznymi z elementami słownictwa fizycznego i chemicznego,
- 5) logiczne myślenie, rozumowanie i kojarzenie faktów,
- 6) aktywność, zaangażowanie, systematyczność pracy i postawa ucznia,
- 7) udział w konkursach,
- 8) zachowanie ucznia, stosunek do przedmiotu.

4. Na lekcjach przyrody/ biologii uczeń ma obowiązek:

- 1) systematycznie uczestniczyć w zajęciach i punktualnie na nie przychodzić,
- 2) przynosić na każdą lekcję podręcznik, zeszyt przedmiotowy (min. 60- kartkowy w kratkę), przybory do pisania, zeszyt ćwiczeń (jeśli dany poziom posiada), zaś atlas geograficzny po zapowiedzi przez nauczyciela w wybranych działach,
- 3) przynosić na każdą lekcję, na której zapowiedziana jest praca klasowa, sprawdzian czy kartkówka niezmazywalne przybory do pisania,
- 4) systematycznie i starannie prowadzić zeszyt przedmiotowy oraz przygotowywać się do

lekcji,

- 5) uczestniczyć we wszystkich pracach klasowych i zapowiedzianych sprawdzianach,
- 6) zachowywać się kulturalnie i grzecznie, wysłuchiwać w ciszy i z szacunkiem opinii innych,
- 7) aktywnie uczestniczyć w lekcjach i angażować się we wszelkie czynności edukacyjne podejmowane w klasie na zajęciach lekcyjnych oraz zgodnie współpracować w grupie i z całym zespołem klasowym,
- 8) uzupełnić braki wynikające z nieobecności na 1-2 ostatnich lekcjach w ciągu tygodnia, zaś braki wynikające z dłuższej i usprawiedliwionej nieobecności w terminie ustalonym z nauczycielem,
- 9) zwrócić na następną lekcję udostępnione do domu sprawdzone przez nauczyciela pisemne prace, które muszą być podpisane przez rodzica a kartkówki i karty pracy wkleić do zeszytu przedmiotowego,
- 10) napisać każdą zapowiedzianą pracę klasową lub sprawdzian.

5. Na lekcjach przyrody/ biologii uczeń ma prawo:

- 1) wypowiadać na lekcjach własne opinie i sądy oraz prezentować wiedzę zdobytą poza lekcjami,
- 2) w przypadku dłuższej usprawiedliwionej nieobecności zgłosić nauczycielowi nieprzygotowanie do lekcji przed jej rozpoczęciem lub po sprawdzeniu obecności (indywidualne ustalenia z danym nauczycielem przedmiotu) i ustalenie z nim terminu nadrobienia powstałych braków wynikających z absencji. Przez dłuższą nieobecność rozumie się okres nie krótszy niż 5 dni,
- 3) zgłosić na początku zajęć lekcyjnych lub po sprawdzeniu obecności (indywidualne ustalenia z danym nauczycielem przedmiotu) nieprzygotowanie do lekcji 3 razy w semestrze (przy 3 godz./ tyg.) lub 2 razy w semestrze (przy 1 lub 2 godz./tyg.), bez żadnych konsekwencji – nie dotyczy lekcji, na których ma się odbyć zapowiedziana praca klasowa, sprawdzian lub lekcja powtórzeniowa,
- 4) do wyjaśnienia i uzasadnienia od nauczyciela wystawionej przez niego oceny,
- 5) do wglądu przez niego i jego rodziców do sprawdzonych i ocenionych prac pisemnych i ich omówienia przez nauczyciela,
- 6) prosić nauczyciela o powtórzenie informacji trudnych do przyswojenia,
- 7) prosić nauczyciela o rady i wskazówki dotyczące sposobu rozwiązania napotkanych trudności,
- 8) do informacji o przewidywanej ocenie na koniec pierwszego semestru lub roku szkolnego na 4 tygodnie przed wystawianiem ocen semestralnych i rocznych.

II Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia oraz ich częstotliwość i waga poszczególnych form oceniania

1. Formy oceniania:

- 1) prace klasowe (testy),
- 2) sprawdziany,
- 3) kartkówki,
- 4) prace długoterminowe : (np. referaty, prezentacje, doświadczenia),
- 5) odpowiedzi ustne,
- 6) aktywność na lekcji/ praca na lekcji,
- 7) prace domowe,
- 8) udział w konkursach przyrodniczych i ekologicznych oceniany w zależności od wkładu pracy oraz zajętego miejsca,
- 9) pozostałe działania realizowane na lekcjach przyrody/biologii.

2. Częstotliwość oceniania

Formy aktywności	Częstotliwość w roku	Zakres	Zasady przeprowadzania	Waga/ kolor
Praca klasowa (testy) – 1 h	Po każdym dziale lub wg potrzeby	Materiał obejmujący cały dział tematyczny	Zapowiedziana na tydzień przed terminem i może być poprzedzona lekcją powtórzeniową	3 zielony
Sprawdziany do 30 min.		Materiał obejmujący 3-5 jednostek lekcyjnych	Zapowiedź tydzień przed terminem	3 zielony
Kartkówki 5-15min	wg potrzeby	Materiał obejmujący 3 ostatnie lekcje	Bez zapowiedzi	2 niebieski
Prace domowe	Po każdej lekcji	Bieżący dział tematyczny	Bez zapowiedzi	1 czarny
Odpowiedź ustna	Wg potrzeb	Materiał obejmujący 3 ostatnie lekcje	Bez zapowiedzi	2 niebieski
Prace długoterminowe	Wg potrzeb	Materiał wskazany przez nauczyciela	Termin określa nauczyciel	2 niebieski
Aktywność na lekcji	Na każdej lekcji	Materiał bieżący	Warunki ustalone przez nauczyciela	1 czarny
Referat/ Prace dodatkowe (np. doświadczenia)	wg potrzeb	Materiał wskazany Przez nauczyciela	Warunki ustalone przez nauczyciela	2 niebieski
Udział w konkursach szkolnych	Zgodnie z planem konkursów	Materiał wskazany Przez nauczyciela	Ocena w zależności od wkładu pracy i osiągniętego wyniku.	2 niebieski
Udział w konkursach międzyszkolnych, rejonowych, wojewódzkich, ogólnopolskich...				3 zielony

- 1) dopuszcza się możliwość, w której nie wszystkie formy sprawdzania wiedzy lub umiejętności będą oceniona na ocenę 6 z uwagi na zakres materiału podlegający ocenie, decyzję taką każdorazowo podejmuje nauczyciel (ocena 6 – wiedza i umiejętności o podwyższonym stopniu trudności),
- 2) na każdej lekcji nauczyciel ma prawo sprawdzać wiedzę i umiejętności zdobyte i utrwalone przez uczniów wcześniej,
- 3) prace klasowe są obowiązkowe dla wszystkich uczniów, jeżeli uczeń z przyczyn losowych nie mógł ich pisać z całą klasą, to powinien to uczynić w ciągu 10 dni dydaktycznych po przyjściu do szkoły, po uzgodnieniu terminu z nauczycielem przedmiotu. W przypadku nie zgłoszenia się w wyznaczonym terminie, uczeń pisze ją na najbliższej lekcji, na której jest obecny,
- 4) uczeń, który celowo unika prac klasowych traci przywilej pisania ich w innym terminie i uczeń pisze ją na najbliższej lekcji, na której jest obecny,
- 5) prace klasowe, sprawdziany, kartkówki należy pisać niezmazywialnym długopisem lub piórem.

III Kryteria oceniania

1. Ogólne zasady oceniania:

- 1) ocenianiu podlegają ww. formy aktywności ucznia,
- 2) każda ocena musi być jawna, obiektywna i umotywowana,
- 3) w ocenianiu bieżącym dopuszcza się stosowanie „+” i „-” przy wystawianiu ocen częściowych, gdzie „+” oznacza osiągnięcia ucznia bliższe wyższej kategorii wymagań, „-” niższej kategorii wymagań,
- 4) aktywność i zaangażowanie uczniów, samodzielna praca na lekcji, krótkie zadania domowe mogą być nagradzane „plusami”, za trzy lub pięć „plusów” uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą (w zależności od tygodniowej liczby godzin i poziomu nauczania, decyzję podejmuje dany nauczyciel przedmiotu),
- 5) uczeń może zgłosić na początku zajęć lekcyjnych lub po sprawdzeniu obecności (indywidualne ustalenia z danym nauczycielem przedmiotu) nieprzygotowanie do lekcji 3 razy w semestrze (przy 3 godz./ tyg.) lub 2 razy w semestrze (przy 1 lub 2 godz./tyg.), bez żadnych konsekwencji – nie dotyczy lekcji, na których ma się odbyć zapowiedziana praca klasowa, sprawdzian lub lekcja powtórzeniowa,
- 6) przez nieprzygotowanie do zajęć rozumie się m.in.: brak wiadomości z 3 ostatnich lekcji, brak zadania domowego pisemnego lub ustnego, brak zeszytu przedmiotowego, w którym jest zadanie domowe, brak zeszytu ćwiczeń, atlasu gdy jest wymagany,
- 7) nieprzygotowanie oznaczane jest w dzienniku za pomocą litery np., nie ma wagi i nie wpływa na ocenę śródroczną i roczną,
- 8) każde kolejne nieprzygotowanie:
  - skutkuje weryfikacją stopnia przygotowania do zajęć oraz wiedzy i otrzymaniem adekwatnej oceny (przy zapowiedzianych pracach, zadaniach itd.)
  - lub może zostać odnotowane w dzienniku za pomocą litery „b” będącej skrótem wyrazu „brak” która umieszczona zostanie w kolumnie zatytułowanej stosunek do przedmiotu, nie posiada ona wagi ale ma wpływ na ocenę z zachowania (dotyczy braków bieżących o mniejszej wadze dla przedmiotu np. wklejenia karty pracy, braku zeszytu przedmiotowego, braku notatki z lekcji, nie narysowanych lub nie podpisanych rysunków/schematów itd.)
- 9) w nauczaniu dzieci niepełnosprawnych możliwości ucznia są punktem wyjścia do formułowania wymagań, dlatego ocenia się przede wszystkim postępy i wkład pracy oraz wysiłek włożony w przyswojenie wiadomości przez danego ucznia.

2. Zasady obowiązujące w ocenianiu prac pisemnych:

- 1) każda praca klasowa/ sprawdzian powinien być zapowiedziany minimum z tygodniowym wyprzedzeniem i może poprzedzony lekcją utrwalającą, która określi treści i umiejętności objęte późniejszą oceną, fakt ten nauczyciel odnotowuje w dzienniku lekcyjnym,
- 2) do lekcji powtórzeniowej uczeń powinien być przygotowany i może na niej otrzymać ocenę za aktywność lub odpowiedź ustną,
- 3) przy ocenie prac pisemnych obowiązuje ujednolicony, procentowy system oceniania prac pisemnych, w którym suma maksymalnej liczby punktów za wszystkie obowiązkowe zadania ucznia stanowi 100% i jest podstawą do wystawienia oceny punktowej według następujących kryteriów:
  - 0 – 29 % max. liczby punktów - ocena 1,
  - 30 – 49% max. liczby punktów- ocena 2,
  - 50 – 69% max. liczby punktów- ocena 3,
  - 70 – 89 % max. liczby punktów- ocena 4,
  - 90 – 100% max. liczby punktów- ocena 5,

powyżej 100% - ocena 6 (punkty za dodatkowe zadania nieobowiązkowe, o podwyższonym stopniu trudności).

- 4) przy ocenianiu prac pisemnych uczniów mających obniżone kryteria oceniania (orzeczenie) nauczyciel stosuje następujące zasady przeliczania punktów na ocenę:
0 - 19% max. liczby punktów - ocena 1,
20% - 39% max. liczby punktów – ocena 2,
40% - 54% max. liczby punktów - ocena 3,
55% - 70% max. liczby punktów - ocena 4,
71% - 89% max. liczby punktów - ocena 5,
90% - 100% max. liczby punktów - ocena 6.
- 5) w przypadku uzyskania przez ucznia oceny 1 z pracy klasowej lub sprawdzianu uczeń ma obowiązek poprawić pracę klasową lub sprawdzian w czasie max 2 tygodni od oddania prac, w terminie i czasie ustalonym z nauczycielem, natomiast uzyskaną ocenę 2,3,4,5 z pracy klasowej, sprawdzianu może poprawić na koniec semestru przed wystawieniem oceny (z wyjątkiem oceny 2, która może poprawić na bieżąco), jeśli nauczyciel uzna za zasadne taką poprawę (za zasadne uznaje się sytuację, gdy pozostałe oceny (min. 3) są ocenami wyższymi ze sprawdzianów i prac klasowych), otrzymana ocena jest ostateczna, do średniej semestralnej lub rocznej uwzględniane są obie oceny,
- 6) uczeń może przystąpić do poprawy danej oceny tylko raz,
- 7) termin oddania prac klasowych i sprawdzianów nie powinien przekraczać dwóch tygodni, nie wliczając dni wolnych od zajęć dydaktycznych, dopuszcza się przesunięcie terminu zwrotu prac pisemnych w sytuacjach losowych - o czas nieobecności nauczyciela oraz w okresach świąt, ferii;
- 8) uczeń może otrzymać oceny za zadania dodatkowe o wyższym stopniu trudności,
- 9) praca ucznia (klasowa, sprawdzian, odpowiedź), która jest efektem odpisania, niesamodzielnego napisania lub podpowiedzi jest oceniona na ocenę niedostateczną, informacje o swojej decyzji nauczyciel przedstawia uczniowi oraz wpisuje uwagę informacyjną do dziennika lekcyjnego,
- 10) wyniki prac klasowych i sprawdzianów powinny zostać omówione, uczeń może zabrać swoją pracę do domu do wglądu przez rodzica i ma obowiązek oddać ją na następnej lekcji, w przypadku, gdy uczeń nie zwróci pracy klasowej bądź sprawdzianu, fakt ten zostanie odnotowany w dzienniku, jako uwaga negatywna,
- 11) uczeń ma obowiązek wkleić ocenioną kartkówkę do zeszytu.

3. Klasyfikacja śródroczna i roczna:

- 1) ocenę śródroczną i roczną ustala nauczyciel biorąc pod uwagę średnią ważoną wg poniżej umieszczonej skali, jednak ostateczną decyzję w kwestii oceny podejmuje nauczyciel:

średnia ważona	ocena semestralna lub roczna
0 - 1,54	Niedostateczny
1,55 – 2,54	Dopuszczający
2,55 – 3,54	Dostateczny
3,55 – 4,54	Dobry
4,55 – 5,54	Bardzo dobry
5,55 – 6,00	Celujący

- 2) śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych i klasyfikacyjna ocena zachowania nie mogą być średnią arytmetyczną ocen cząstkowych,
- 3) uczeń, który uzyskał tytuł laureata konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim lub ponad wojewódzkim lub tytuł laureata lub finalisty ogólnopolskiej olimpiady przedmiotowej, tytuł laureata Małej Olimpiady Przedmiotowej otrzymuje z danych zajęć edukacyjnych najwyższą pozytywną roczną ocenę klasyfikacyjną,
- 4) oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych nie mają wpływu na ocenę klasyfikacyjną zachowania,
- 5) w przypadku uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym klasyfikacji śródrocznej i rocznej dokonuje się z uwzględnieniem ustaleń zawartych w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym, o którym mowa w art. 127 ust. 3 ustawy - Prawo oświatowe,
- 6) Tryb i warunki uzyskania wyższych niż przewidywane rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych oraz rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania reguluje Statut.

4. Jawność ocen.

- 1) Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców.
- 2) Każda ocena z ustnych form sprawdzania umiejętności lub wiadomości ucznia podlega wpisaniu do dziennika elektronicznego oraz może być wpisana do zeszytu ucznia.
- 3) Sprawdzone i ocenione prace kontrolne i inne formy pisemnego sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów przedstawiane są do wglądu uczniom na zajęciach dydaktycznych. Ocena wpisywana jest do dziennika elektronicznego.
- 4) Rodzice mają możliwość wglądu w pisemne prace swoich dzieci:
  - a) na zebraniach ogólnych, dniach otwartych;
  - b) w czasie konsultacji w wyznaczonych godzinach i dniach tygodnia;
  - c) podczas indywidualnych spotkań z nauczycielem;
  - d) prace wypożycza nauczyciel do domu w celu zaprezentowania ich rodzicomOkazane prace wraz z podpisem rodzica zwracane są na następnej lekcji nauczycielowi. *W przypadku, gdy uczeń nie zwróci pracy klasowej bądź sprawdzianu, fakt ten zostanie odnotowany w dzienniku, jako uwaga negatywna.*

5. Ogólne kryteria ocen z przyrody/biologii w klasach 4-8

- 1) Ocena celująca:
  - gdy uczeń opanował treści dopełniające;
  - biegle wykorzystuje zdobytą wiedzę, by twórczo rozwiązać nowy problem;
  - samodzielnie rozwiązuje problemy omawiane w czasie lekcji, jest inicjatorem rozwiązywania problemów i zadań w pracy pozalekcyjnej;
  - potrafi samodzielnie dotrzeć do różnych źródeł i informacji i w oparciu o nie rozszerzyć swą wiedzę przyrodniczą;
  - potrafi na forum klasy zaprezentować wyniki swych prac poznawczych i badawczych realizowanych samodzielnie lub pod okiem nauczyciela;
  - uczestniczy w konkursach przyrodniczych, oraz osiąga sukcesy w konkursach szczebla wyższego niż szkolny;
  - realizuje indywidualny program nauczania z przyrody;
  - proponuje nietypowe rozwiązania;
  - potrafi selekcjonować i hierarchizować wiadomości,

- samodzielnie planuje doświadczenia,
- analizuje związek między budową a funkcją,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach oraz stosuje wiadomości w sytuacjach bardzo trudnych,

2) Ocena bardzo dobra:

- uczeń opanował treści dopełniające obejmujące pełen zakres kształcenia,
- dociera samodzielnie do źródeł i informacji wskazanych przez nauczyciela i w oparciu o nie rozszerza swoją wiedzę przyrodniczą;
- zna i rozumie podstawowe pojęcia przyrodnicze, poprawnie posługuje się kategoriami przyrodniczymi;
- umie stosować zdobytą wiedzę i umiejętności do rozwiązywania problemów i zadań w nowych sytuacjach, a także do podejmowania decyzji w sprawach codziennych;
- umie planować i bezpiecznie przeprowadzić proste eksperymenty przyrodnicze;
- potrafi samodzielnie interpretować zjawiska przyrodnicze i wyciągać na ich podstawie wnioski,
- postawione problemy i zadania rozwiązuje w sposób samodzielny;
- wyraża własne zdanie, popiera je właściwą i logiczną argumentacją;
- rozwiązuje zadania dodatkowe i potrafi zaprezentować ich wyniki na forum klasy;
- posługuje się poprawną polszczyzną;
- potrafi uporządkować zebrany materiał, przechować go i właściwie wykorzystać.
- odpowiedź jest wyczerpująca, bezbłędna, samodzielna, uwzględniająca język przedmiotowy i adekwatna do poziomu wymagań na ocenę bardzo dobrą,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach oraz stosuje wiadomości w sytuacjach trudniejszych.

3) Ocena dobra:

- potrafi korzystać z zaprezentowanych na lekcji źródeł informacji;
- postawione zadania i problemy rozwiązuje samodzielnie lub w przypadku zadań trudniejszych pod kierunkiem nauczyciela;
- umie bezpiecznie wykonać eksperymenty przyrodnicze posługując się instrukcją przygotowaną przez nauczyciela i omówić je;
- systematycznie prowadzi zeszyt ćwiczeń lub zeszyt przedmiotowy;
- odpowiedź jest samodzielna, z niewielkimi usterkami językowymi, zgodna z wymaganiami na ocenę dobrą,
- uczeń właściwie stosuje terminologię przedmiotową,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach oraz stosuje wiadomości w sytuacjach typowych, rozwiązuje typowe problemy z wykorzystaniem poznanych metod,
- samodzielnie pracuje z podręcznikiem i materiałami źródłowymi.

4) Ocena dostateczna:

- potrafi pod kierunkiem nauczyciela skorzystać z podstawowych źródeł informacji,
- potrafi wykonać proste zadania;
- w czasie lekcji wykazuje się aktywnością w stopniu zadowalającym;
- potrafi przy pomocy instrukcji przeprowadzić prosty eksperyment przyrodniczy;
- zna i rozumie podstawowe zagadnienia omawiane na lekcjach przyrody/ biologii,
- odpowiedź zawiera małe błędy, jest samodzielna, lecz niepełna, zgodna z wymaganiami podstawowymi,
- uczeń opanował wiadomości podstawowe i z niewielką pomocą nauczyciela potrafi rozwiązywać podstawowe zależności, próbuje porównywać, wnioskować i zajmować określone stanowisko.

5) Ocena dopuszczająca:

- wykonuje chętnie zadania na miarę swoich możliwości;
- przy pomocy nauczyciela wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności;
- konstruuje krótkie dwu - trzyzdaniowe wypowiedzi;
- rozwiązuje przy pomocy nauczyciela typowe zadania o niewielkim stopniu trudności;
- przy pomocy nauczyciela potrafi korzystać z różnych źródeł informacji – mapy, globusa;
- rozpoznaje i nazywa podstawowe zjawiska przyrody;
- posiada, przejawiający się w codziennym życiu, pozytywny stosunek do środowiska przyrodniczego,
- odpowiedź jest zgodna z wymaganiami koniecznymi, obejmuje wiedzę i umiejętności proste, łatwe do opanowania i zapamiętania dla każdego ucznia, niezbędne do dalszej edukacji, często przydatne w życiu,

6) Ocena niedostateczna:

- nie potrafi rozwiązać problemów przedmiotowych o elementarnym stopniu trudności, nawet przy pomocy nauczyciela;
- nie zna podstawowych wyrażeń przyrodniczych;
- nie opanował wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania,
- które są potrzebne do dalszego kształcenia;
- odpowiedź zawiera poważne błędy merytoryczne, jest niesamodzielna i pomija najważniejsze kwestie.

IV. DOSTOSOWANIE PSO Z JĘZYKA POLSKIEGO DO MOŻLIWOŚCI UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI WYMAGANIAMI EDUKACYJNYMI

1. Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
2. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
3. W stosunku do wszystkich uczniów posiadających dysfunkcję zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.
4. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do aktualnych możliwości i potrzeb dziecka , szczególnie w zakresie rozumienia społecznego i emocjonalnego oraz zaburzeń w odbiorze i przetwarzaniu zmysłowym, które może przebiegać w nietypowy sposób:
  - 1) obniżenie tempa pracy,
  - 2) wydłużenie czasu na pracach klasowych, sprawdzianach, kartkówkach, wykonanie notatki, udzielenie odpowiedzi itp.,
  - 3) podział materiału na mniejsze partie,
  - 4) powtarzanie poleceń w prostej formie,
  - 5) stosowanie pochwały, zachęty, utwierdzać, że uczeń dobrze pracuje,
  - 6) możliwość oddawania prac napisanych na komputerze,
  - 7) odpytywanie ucznia w indywidualnym kontakcie,
  - 8) w miarę możliwości przekazania gotowej notatki z lekcji w formie pisemnej wydruku,
  - 9) stosowanie krótkich przerw podczas pracy umysłowej np. na rozluźnienie mięśni dłoni,
  - 10) uwzględnienie zwiększonej potrzeby ruchu podczas lekcji,
  - 11) indywidualizowanie kryteriów ocen,
  - 12) indywidualizowanie ilości i stopnia trudności zadań,
  - 13) stosowanie dodatkowych wyjaśnień,

- 14) dzielenie zadań na mniejsze etapy,
- 15) ograniczenie od bodźców rozpraszających miejsce siedzenia np. siedzenie w pierwszej ławce,
- 16) częsta kontrola nauczyciela,
- 17) stosowanie jasnych, krótkich poleceń,
- 18) wskazane stosowanie podczas lekcji ćwiczenia na pamięć wzrokową i grafomotorykę,
- 19) unikanie przez nauczyciela (obszernego omawiania), szybkiego tempa pracy,

5. Wybrane rodzaje dysfunkcji:

1) Dysgrafia, czyli nieestetyczne i mało czytelne pismo

Dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści. Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej powinny być ogólnie, takie same, jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne np. jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepytać go ustnie z tego zakresu materiału. Może też skłaniać ucznia do pisania drukowanymi literami lub na komputerze. Nie oceniamy czytelności rysunków, estetyki wykonywanych konstrukcji geometrycznych, a jedynie ich poprawność. W czasie sprawdzianów uczniowie mogą korzystać z tablic matematycznych, bądź fizycznych.

2) Dysleksja, czyli trudności w czytaniu przekładające się niekiedy także na problemy ze zrozumieniem treści.

Dostawanie wymagań w zakresie formy: krótkie i proste polecenie, czytanie polecenia zadania na głos, objaśnianie dłuższych poleceń. Uczniowie z tą dysfunkcją powinni mieć wydłużony o 5 –10 minut czas pracy podczas pisania sprawdzianu, a nauczyciel powinien sprawdzić, czy polecenia zostały przez ucznia zrozumiane.

3) Uczeń ze sprawnością intelektualną niższą niż przeciętna - w przypadku ucznia ze sprawnością intelektualną niższą od przeciętnej stosuje się:

- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności,
- pozostawiania więcej czasu na jego utrwalenie;
- podawanie poleceń w prostszej formie ustnej lub pisemnej;
- unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć; częste odwoływanie się do konkretnego przykładu (np. graficzne przedstawianie treści zadania)
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych;
- wolniejsze tempo pracy;
- szerokie stosowanie zasady pogładowości;
- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie
- ukierunkowanie i naprowadzanie w myśleniu, nawiązując do codziennych sytuacji życiowych;
- podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy, w razie potrzeby udzielanie pomocy i wyjaśnień, mobilizowanie do wysiłku i ukończenia zadania;
- zwiększenie ilości czasu i powtórzeń dla przyswojenia danej partii materiału

4) Uczeń z ADHD - zespół nadpobudliwości psychoruchowej:

- poświęcać dziecku dużo uwagi,
- wzmocnić wszystkie przejawy pożądanego zachowania,
- stosować zrozumiałe dla dziecka reguły,
- przekazywać treści w jasnej, prostej i krótkiej formie,
- wszystkie konsekwencje pozytywne jak i negatywne wyciągać natychmiast,
- pomóc dziecku zorganizować świat wokół siebie,
- stosować zrozumiałe dla dziecka system pochwał i kar,

- dostosować wymagania do możliwości dziecka,
- usuwać z otoczenia dziecka przedmioty, plakaty, obrazki, które mogą je rozpraszać,
- na miarę możliwości działać według wcześniej ustalonego planu,
- zadania powinny być krótkie, ale urozmaicone,
- uczyć pracy w grupie,
- polecenia wydawać krótkimi, zdecydowanymi zdaniami.

5) Uczeń z zespołem Aspergera:

- eliminowanie bodźców rozpraszających (wzrokowych, słuchowych),
- dostosowanie metod i form pracy do indywidualnych potrzeb ucznia,
- pomoc w nabywaniu umiejętności w zakresie „funkcji wykonawczych”, takich jak umiejętności organizacyjne i umiejętności uczenia się,
- popieranie informacji słownych tekstem pisany albo obrazem, ilustracją, filmem,
- przedstawianie nowych pojęć lub materiału abstrakcyjnego w sposób możliwie najbardziej konkretny,
- zwracanie się do dziecka bezpośrednio po imieniu,
- powtarzanie poleceń, sprawdzanie stopnia zrozumienia polecenia, czekanie aż rozpocznie pracę,
- używanie krótkich zdań i podawanie jasnych instrukcji,
- zachęcanie ucznia, by w razie potrzeby prosił o powtórzenie, uproszczenie czy zapisanie polecenia,
- uwzględnianie deficytów w zakresie rozumienia niedosłownych wypowiedzi, ironii, metafor, słów i wyrażen wieloznacznych, a także pojęć abstrakcyjnych, wyjaśnianie ich za pomocą obrazów albo przeciwieństw np. przyjaźń – wrogość,
- używanie prostego i jednoznacznego języka, unikanie ironii, dowcipów, przenośni, idiomów (chyba, że wiemy, że uczeń prawidłowo je zrozumie),
- w związku z trudnościami w prawidłowym odczytaniu przez ucznia sygnałów pozawerbalnych, każdy wyraz twarzy i gest powinien być poparty informacją słowną,
- dbanie o pozytywną więź z dzieckiem, praca w oparciu o tzw. pozytywne wzmocnienia – pochwały, nagradzanie,
- wdrażanie i oczekiwanie od ucznia przestrzegania zasad panujących w szkole,
- pomoc w sytuacjach przeżywanego stresu poprzez przewidywanie, zapobieganie, rozumienie przyczyn i rozwiązywanie stresujących sytuacji,
- wspieranie i umożliwianie kontaktów społecznych,
- w ocenianiu oddzielanie obszarów, w których trudności wynikają ze specyficznych trudności wynikających z zaburzenia,
- dzielenie zadań na wieloetapowe, krótsze części,
- wyznaczanie mniejszych ilości zadań do wykonania,
- zadawanie krótszych prac domowych w sytuacji, gdy rodzice zgłaszają, że nauka w domu trwa godzinami; sprawdzanie wiedzy ucznia w formie jaką preferuje.

5) Inne rodzaje dysfunkcji ocenianie zgodnie ze wskazaniem poradni.

V. STOSUNEK DO PRZEDMIOTU I OCENA ZACHOWANIA

1. Za punkt wyjścia przyjmuje się ocenę dobrą, która określa właściwe zachowanie i jest oceną pozytywną.

2. Oceniając zachowanie ucznia, nauczyciel przedmiotu bierze pod uwagę:

- 1) stosunek ucznia do przedmiotu,
- 2) zachowanie na lekcji i podczas przerw

3. Częste braki zadań domowych i zeszytu przedmiotowego, niepełne notatki, nie wklejone karty pracy, nie wklejone, nie narysowane lub nie podpisane rysunki/schematy odnotowywane są w dzienniku lekcyjnym w kolumnie „stosunek do przedmiotu” znakiem „b” i mają wpływ na ocenę zachowania.
4. Uczeń, którego cechuje niewłaściwa postawa do nauki przyrody/biologii wyrażona (większą niż trzy) ilością nieprzygotowań, otrzymuje ocenę z zachowania nie wyższą niż dobra.
5. Ustala się następujące kryteria ocen z zachowania na koniec semestru lub roku szkolnego w oparciu o kryterium „stosunek do przedmiotu”:

Stosunek do przedmiotu wyrażony liczbą nieprzygotowań do lekcji w ciągu całego semestru (odnotowaną w idzienniku literą b)	Ocena z zachowania zaproponowana przez nauczyciela na koniec semestru (koniec roku szkolnego)
Od 1 do 3	dobra
Od 4 do 8	poprawna
Od 9 i więcej	nieodpowiednia

6. Do ostatecznej propozycji oceny bierze się pod uwagę również:

- 1) zachowanie na lekcji i podczas przerw, wykonywanie poleceń nauczyciela,
- 2) kulturę osobistą ucznia i postawę wobec nauczyciela i kolegów,
- 3) aktywność i zaangażowanie na lekcjach,
- 4) udział w konkursach przedmiotowych i dodatkowych inicjatywach związanych z przedmiotem.

Przedmiotowy system oceniania podlega ewaluacji na początku każdego roku szkolnego.

Opracował zespół nauczycieli przyrody